

EMAKUME ZIENTZIALARIAK

GRACE MURRAY HOPPER ([New York, 1906ko Abenduaren 9](#) - [Arlington \(Virginia\), 1992ko urtarrilaren 1](#)), [zientzialaria](#) eta [matematikaria](#) izan zen. Lagunen akumea izan zen doktoretza bat lortzen. artean "Amazing Grace" izena zuen. Mark I makinarako hainbat aplikazio garatu zituen; aseguru enpresa batek erabiltzen zuen makina hau garai hartan. Gracek han egin zituen [programazio](#) modernoarentzat ekarpen gehienak. [1952an](#) historiako lehen [konpiladorea](#) egin zuen, eta [1957an](#) ingelesezko komandoak prozesatzen zituen lehen konpilatzailea egin zuen.

GRACE MURRAY HOPPER

LISE MEITNER 1878 [ko azaroaren 7a](#) - [1968ko urriaren 27a](#)) [fisikari](#) austriarra izan zen, [erradiaktibitate](#) eta [fisika nuklearrean](#) oinarritu zituenak bere ikerketak. Munduko bigarren emakumea izan zen doktoretza bat lortzen. Lise Meitner [fisio nuklearra](#) aurkitu zuen taldearen parte zen, baina berak ez zuen [Fisikako Nobel Saria](#) lortu, [Otto Hahn](#) gizonetzko kideari eman bait zioten.

LISE MEITNER

JANE GOODALL ([Londres, 1934ko apirilaren 3a](#) -) [naturalista](#), [aktibista](#) eta [primatologa](#) ingelesa da. Bere bizia [tximinoen](#) jokabidea ikertzen eman du [Afrikan](#). Egoera [basatian](#) zeuden tximinoen ikerketan aitzindaria izan zen, Establishment zientzialariak kritikatu zituen jatorrizko metodologiak barneratuz. 1965ean Gombe Stream ikerkuntza zentroa sortu zuen, izen bereko erreserban,

JANE GOODALL

SUSAN JOCELYN BELL ([Belfast, Ipar Irlanda, 1943ko uztailaren 15a](#) -), Ipar Irlandako [astrofisikaria](#), bere tesiaren tutorearekin batera, [Antony Hewish](#), lehenengoz pulsar baten radio seinalea aurkitu. [Pulsar](#) izeneko [neutroi](#) izarra aurkitu zuen; pulsar izarra neutroiez osaturiko izarra da, oso bizkor biratzen dena, eta tarteka erradio uhinak eta [erradiazio elektromagnetiko](#) batzuk igortzen ditu. Izar mota berri bat aurkitu zuela konturatu eta bere ikerketak sakondu zituelarik, neutroiez osaturiko izarra, edo pulsarra, aurkitu zuen. Pulsarraren aurkikuntzak izarren jatorriari eta bilakaerari buruzko ideia berri ugari sortzeko aukera eman du.

SUSAN JOCELYN BEL

ADA LOVELACE ([Londres, Britania Handia, 1815eko abenduaren 10a](#)–[Marylebone, Londres, Britania Handia, 1852ko azaroaren 27a](#)

Historiako lehen programatzailea izan zela esan ohi da, programazio-lengoaia kontzeptu orokorra erabili zuen lehen emakumea izan zelako (baita lehen pertsona ere), edo makina bat kontrolatzeko lehen algoritmoa sortu zuelako, Historiako lehen programatzailea izan zela esan ohi da, programazio-lengoaia kontzeptu orokorra erabili zuen lehen emakumea izan zelako (baita lehen pertsona ere), edo makina bat kontrolatzeko lehen algoritmoa sortu zuelako.

ADA LOVELACE

HIPATIA [Alexandria](#) ([Egipto, 370-415](#)) emakumezko zientzialari, filosofo, neoplatoniko eta maisua izan zen, bere jakinduria eta ikasketekin [matematikaren](#) eta [astronomiaren](#) garapenean lagundu zuena [1797](#)

WANG ZHENYI [Qing dinastiako](#) emakume zientzialaria izan zen. [Astronomia, matematika, geografia](#) eta [medikuntza](#) arloetan bere kabuz ikasiz, [emakumeen eskubideak](#) zapaltzen zituzten bere garaiko ohitura feudalen mugak hautsi zituen.

1994an [Nazioarteko Astronomia Elkarteak](#) bere omenez [Artizarreko krater](#) bati bere izena jarri zion

WANG ZHENYI

RITA LEVI MONTALCINI ([Turin, Italia, 1909ko apirilaren 22a](#), - [Erroma, 2012ko abenduaren 30a](#)) [neurologian](#) espezializatutako zientzialari italiarra izan zen. [1986ko Medikuntzako](#) eta [Fisiologiako Nobel Saria](#) irabazi zuen, Stanley Cohen-ekin batera, nerbio sistemaren lehen hazkuntza faktorearen aurkikuntza egiteagatik. Bere jatorri judutarra zela eta, [Bigarren Mundu Gerra](#) hasi baino lehenago, [Estatu Batuetara](#) alde egin behar izan zuen. Hemen [Washingtoneko](#) Unibertsitateko Zoologia institutuko Viktor Hamburger laborategian lan egin zuen.

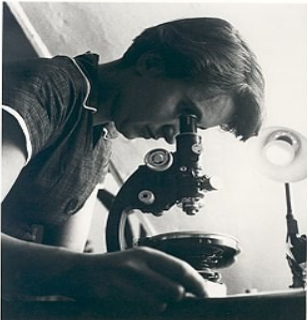
RITA LEVI MONTALCINI

IDA EVA NODDACK 1896ko Otsailak 25ean Lackhausenen jaio zen eta 1978ko Irailaren 24ean Ahrweileren hil zen, 82 urteekin. Bera kimikaria zen eta "renioren eta masurioren" aurkikuntza egin zuen.

IDA EVA NODDACK

ROSALIND ELSIE FRANKLIN 1920ko Uztailaren 25ean Notting Hillen jaio zen eta 1958 Apirilaren 16an Chelsean hil zen, 38 urteekin. Bera biofisikaria eta kristalografialaria zen. DNA molekula, birus, ikatz eta grafitoaren ikerketan hartu zuen parte.

ROSALIND ELSIE FRANKLIN

EVELYN BOYD GRANVILLES 1924ko Maiatzaren 1an Estatu Batuetan jaio zen, gaur egun bizirik dago. Bera matematikaria da. 1967-1984 tartean [Los Angeles](#)-eko California State University-n erretiratu zen arte, Geroago Texas-eko Unibertsitatean ere, katedratiko moduan, parte hartu zuen ume eskoletan matematika lantzeko programa batean.

EVELYN BOYD GRANVILLES

ESTHER MIRIAM ZIMMER Lederberg 1922ko Abenduaren 18an Nueva Yorken jaio zen eta 2006ko Azaroak 11an Nueva Yorken hil zen. Bera mikrobiologoa zen eta "bakteriofagoren" aurkikuntza egin zuen.

ESTHER MIRIAM ZIMMER

MARY WINSTON JACKSON (1921 Apirilaren 9an - 2005 [11](#) Otsailaren) matematikaria izan zen injenieria espaziala. 1951an lan egitera sartu zen NASAN. "Figuras ocultas" pelikulan bere eta bere bezalako emakume zientzialari afroamerikarrei buruzko historia ikus dezakezu.

MARY WINSTON JACKSON

MARIA REICHE 1903ko [maiatzaren 15ean](#) jaio zen [Dresden](#). Dresdeko Unibertsitate Teknikoan matematika, geografia eta hizkuntzak ikasi zituen.

Reicheren osasunak okerrera egin zuen urteak pasa ahala. [Gurpil-aulki](#) bati lotuta, azal-gaitzek jota, eta [ikusmena](#) galduta azken urteetan [Parkinsonen gaixotasuna](#) ere pairatu zuen.

MARIA REICHE

MARIA HEBREARRA edo Miriam la Profetisa, lehenengo emakume [alquimista](#) izan zen. I. mendean bizi izan zen. María alkimiari iburuzko testuak idatzi zituen. Maria laborategiko langile errespetatua izan zen. Mariak materia kimikoekin destilazio eta sublimazioak egiteko aparatu konplexuak asmatu zituen.

MARIA HEBREARRA

MARIE CURIE ([1867ko azaroaren 7a](#) – [1934ko uztailaren 4a](#)), Marie Curie izen-deiturez ezaguna [1911n](#), Marie Curiek [Kimikako Nobel saria](#) irabazi zuen. Frantzia eta poloniakoa izan zen. Aurkikuntza horien ondoren, Mariek gramo bat [radio kloruro](#) lortu zuen, pekblendako zortzi [tona](#) findu ondoren. [1902an](#) aurkikuntza berri hori erakutsi zuten eta une horretatik aurrera haien ospea areagotuz joan zen. Senar-emazteek radioa moduan ezagutzen zen.

MARIE CURIE

MARGARITA HACK ([Florentzia, 12 de junio de 1922](#) - [Trieste, 29 de junio de 2013](#)) Ekintzaile italiarra astrofisikaria izan zen. 1964. urtean Triesteko unibertsitatean irakaslea izan zen, bertako Astronomia departamentuko zuzendaria izan zen.

MARGARITA HACK

CHEINV-SHIUNG WN Wú Jiànxíong, [1912](#) - [1997](#)) [fisikari](#) estatubatuarra izan zen, [Txinan](#) jaioa eta [fisika esperimentalean](#) eta [erradiaktibitatean aditua](#) . [Manhattan proiektuan](#) lan egin zuen: [gas-difusioa](#) erabiliz, uranio metala U-235 eta U-238 isotopotan banatzeko prozesua garatzen lagundu zuen. Geroago, [Paritatearen Kontserbazio-Legea](#) zalantzan jartzen zuten esperimentuak egin zituen :: Errore-iturriak erraz identifikatzen zituen, bere lanetan eta baita besteen lanetan ere, eta lortzen zuen ezagutza hurrengo ikerketa esperimentalen plangintzan erabiltzen zuen.

CHEINV-SHIUNG WN

EMMY NOETHER ([Erlangen, Alemania, 1882ko martxoaren 23a](#) - [Bryn Mawr, Pennsylvania, AEB, 1935ko apirilaren 14a](#)) Noetherrek [teorema](#) bat garatu zuen, eta teorema hori izan zen gakoa XX. mendeko fisika ondo ulertzeko[1]. [Simetriarekin](#) zerikusia zuen kontuetan aritzen zen. Noetherren ekarpenak ezinbestekoa da fisikako oinarrizko partikulak ([quarkak](#), [leptoiak](#), [elektroia](#)) ulertzeko.

EMMY NOETHER

MARIA ANTONIA BLASCO ([Alicante, 1965](#)), conocida como María Marhuenda, es una científica [española](#) especializada en los [telómeros](#) y la [telomerasa](#).¹ Desde el [22 de junio de 2011](#) dirige en [España](#) el [Centro Nacional de Investigaciones Oncológicas](#) (CNIO).²³ maria blasco zientzialari espainarra da telomeroetan aditua. Espainako zentro nazionalean onkologia atalean zuzendaria da.

MARIA ANTONIA BLASCO

BARBARA McCLINTOCK ([Hartford \(Connecticut\), 1902ko ekainaren 16a](#) - [Huntington, New York, 1992ko irailaren 2a](#)) [Estatu Batuetako](#) genetista eta botanikaria izan zen. Landareen genetikaren ikerketan aritu izan zen lanean. [Cornell Unibertsitatean](#) irakasle izan zen. Informazio genetikoa ez dela egonkorra, mugikorra baizik, eta masa genetikoa leku aldaketak inguruko geneen jokaera alda dezakeela aurkitu zuen. 1983an [Medikuntzako](#)

[Nobel Saria](#) eman zioten, masa genetikoan dauden egitura mugikorrez egindako ikerketengatik.

BARBARA McCLINTOCK

MILEVA MARIC [1875eko abenduaren 19a](#) - [1948ko abuztuaren 4a](#)) serbiar matematikaria izan zen. [Einsteinen](#) lehenengo emaztea eta laguntzailea izan zen.

Unibertsitatean zegoela, [Nikola Teslaren](#) laguna egin zen. 1896.urtean Zurich-eko Institutu Politeknikoan sartu zen, non emakume ikasle bakarra zen. Gaur egun pentsatzen da Einsteinen aurkikuntzetan Mireva Maricek bere matematikako ezagutzak erabilia asko lagundu ziola. LehenengoIngeniaritza hidraulikoko irakasle izatera ailegatu zen Kaliforniako unibertsitatean.

MILEVA MARIC

AMEEN GURIB FAKIN Maurizion jaio zen. Doktoradotza bat egin zuen Exenter unibertsitatean gero Maurizio unibertsitatean kimikari inorgaria irakaslea izan zen. Zientziatako fakultateko dekanoa izan zen. Ondoren nazioarteko garapen farmazeutikako zentruko zuzendaria izan zen. Gaur egun Maurizioko lehendakaria da.

AMEEN GURIB FAKIN